

Folketingets Europaudvalg
Christiansborg

12. marts 2018

Svar på Europaudvalgets spørgsmål nr. 1 (Alm. del) af 15. februar 2018 stillet efter ønske fra Søren Søndergaard (EL)

Spørgsmål

Finansministeren bedes redegøre for de juridiske konsekvenser af finanspagtens indskrivning i EU-retten – både for de lande, som har euroen som valuta, og for de lande, som står uden for euroen, herunder bekræfte, at Danmark forsat vil være tilsluttet finanspagten gennem en mellemstatslig aftale, som ensidigt kan opsiges, og at finanspagtens indskrivning i EU-retten ikke vil give EU's institutioner, herunder EU-domstolen, større kompetence i forhold til Danmark end tilfældet er i dag?

Svar

Traktaten om Stabilitet, Samordning og Styring i den Økonomiske og Monetære Union (TSCG), som en række EU-lande indgik 2. marts 2012, og som trådte i kraft 1. januar 2013, er en mellemstatslig aftale. TSCG indeholder dels finanspagten (herunder bestemmelser om, at landene skal have nationale budgetlove med bestemmelser om mål for den strukturelle saldo og korrektionsmekanismer samt uafhængig overvågning af efterlevelsen af disse) og dels øvrige bestemmelser¹. Danmark deltager i alle dele af TSCG, som er åbne for ikke-eurolande.

Det fremgår af selve TSCG (artikel 16), at finanspagten skal indskrives i EU-retten. Det er således aftalt mellem deltagerlandene i forbindelse med enigheden om TSCG. Kommissionen har den 6. december 2017 et konkret bud på finanspagtens indskrivning i EU-retten i form af et EU-direktiv.

Det skal understreges, at der netop er tale om Kommissionens bud, og at det fortsat er uklart, hvad man i sidste ende kan nå til enighed om. Derfor kan den endelige løsning meget vel afvige fra Kommissionens forslag. Det er samtidig hensigten, at de øvrige elementer af TSCG fortsat skal være gældende, efter finanspagtens indskrivning i EU-retten, men det er endnu uklart, hvordan man i praksis konkret håndterer dette.

¹ De øvrige dele af TSCG drejer sig fx om styrkede rapporteringskrav i form af indsendelse af økonomiske partnerskabsprogrammer for lande med henstillinger, styrkede stemmeregler for eurolande i sager om EDP-henstillinger, regler for afholdelse af euro-topmøder og koordinering af statsgældsudstedelser.

Det foreslåede EU-direktiv, hvis indhold træder i stedet for finanspagten på de relevante punkter, omfatter i udgangspunktet kun eurolande, men er åbent for ikke-eurolande. Ikke-eurolande, som ønsker at deltage, kan således meddele Kommissionen, at man ønsker at være omfattet af direktivet fra en given dato. Denne meddelelse vil derefter blive offentliggjort, og direktivet vil være bindende for landet.

Det er positivt, at Kommissionen lægger op til fortsat valgfri deltagelse for ikke-eurolande. Ikke-eurolande, der er med i TSCG og har implementeret finanspagten i national lov, såsom Danmark, kan således vælge at være omfattet af direktivet eller ikke at være det. Ikke-eurolande, som ikke har implementeret finanspagten i national lov, og som er omfattet af resten af de relevante bestemmelser i TSCG (fx Sverige) eller ikke er omfattet af TSCG (fx Tjekkiet), kan vælge at stå udenfor direktivet eller at blive omfattet af direktivet. Ikke-eurolande, som ønsker at deltage i direktivet (uanset om de i dag er omfattet af hele eller dele af finanspagten), skal formelt tilmelde sig direktivet ved at indsende en officiel notifikation om dette til Kommissionen, som efterfølgende offentliggør notifikationen.

Direktivforslaget specificerer ikke vilkårene for ikke-eurolande, som tilmelder sig direktivet, og som sidenhen måtte ønske at udmelde sig. Det må i udgangspunktet antages, at ikke-eurolande kan melde sig ud af direktivet løbende på samme måde, som de løbende kan melde sig frivilligt ind i direktivet. Rådets Juridiske Tjeneste er dog blevet bedt om en konkret vurdering af dette, som vil blive besvaret sammen med en lang række andre juridiske spørgsmål om Kommissionens forslag, som afspejler forskellige spørgsmål fra landene til forslaget.

Hvis finanspagten som foreslået af Kommissionen integreres i EU-retten ved et direktiv, vil direktivet skulle implementeres i deltagerlandene. Det betyder, at hvert land skal sikre, at bestemmelserne i direktivet er gennemført i national lovgivning. Hvis finanspagten indskrives i EU-retten efter en 1-til-1-tilgang (dvs. helt de samme bestemmelser), vil kravet om direktivets gennemførelse i national lov som udgangspunkt allerede være opfyldt, hvis landet allerede har implementeret finanspagten i national lov. Det er således i udgangspunktet kun eventuelle ændrede bestemmelser, som man måtte blive enige om i direktivet, som afhængigt af indhold ville kunne kræve nævneværdige justeringer af eksisterende national lovgivning.

Et væsentligt nyt krav i Kommissionens direktivforslag i forhold til finanspagten er, at forslaget lægger op til, at landene skal have en form for udgiftslofter i national lovgivning. Danmark har allerede udgiftslofter, som blev indført med budgetloven i 2012, og mange andre lande har ligeledes introduceret forskellige former for udgiftslofter bl.a. i forbindelse med landenes implementering af EU's eksisterende budgetdirektiv fra 2011². Afhængigt af om der i det endelige direktiv kan

² Direktivet om budgetmæssige rammer (direktiv 2011/85) fra 2011 fastslår bl.a., at alle EU-lande skal fastlægge nationale mellemfristede finanspolitiske rammer og numeriske finanspolitiske regler, ligesom direktivet indeholder retningslinjer for

opnås enighed om krav på dette område, og af hvordan disse krav i givet fald indrettes og fortolkes, kan det medføre behov for tilpasninger i deltagerlandenes lovgivning. Derudover er de primære nyskabelser i direktivforslaget knyttet til udvidede opgaver for nationale uafhængige finanspolitiske råd (svarende til De Økonomiske Råd), hvilket som udgangspunkt også ville skulle tilpasses i national lovgivning.

TSCG giver Kommissionen til opgave at vurdere landenes gennemførelse af finanspagten. Lande som ikke har sikret en tilstrækkelig implementering af finanspagten i national lov kan indbringes for EU-domstolen af et eller flere af de øvrige deltagerlande og potentielt blive pålagt en bøde. Kommissionens vurdering af landenes gennemførelse blev afsluttet i februar 2017³.

Indskrives finanspagten i EU-retten, fx i form af et direktiv som foreslået af Kommissionen, vil Kommissionen også skulle foretage en vurdering af landenes implementering af direktivet i national lov, ligesom det er tilfældet med EU-direktiver generelt. Hvis Kommissionen finder, at et land ikke har implementeret direktivet rettidigt eller korrekt, kan den indlede en traktatbrudsprocedure, der kan føre til et sagsanlæg ved Domstolen. Såfremt Domstolen fastslår, at landet har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til direktivet, kan landet pålægges bøder. I praksis vil der således være store ligheder mellem de beføjelser som Kommissionen og EU-domstolen vil have over for de deltagende lande i begge tilfælde.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister

realistiske prognoser og pålidelig statistik. Direktivet har ikke egentlige krav om udgiftslofter, men bestemmelserne om mellemfristede budgetmæssige rammer omfatter bl.a. krav om flerårige budgetmål f.eks. offentlige udgifter.

³ Jf. notatet "Orientering om Kommissionens vurdering af Danmarks gennemførelse af finanspagten" oversendt til FEU 10. marts 2017.